

A Tisza parttól nem messze egy náddal fedett házikóra akadunk. Belépve a lakba, egy halvány arcú nő nyugszik a szobácska egyik szegletében elhelyezett ágyban; beesett szemeiben a bánat és szenvedés bágyadt sugarai világolnak. Lehetetlen elfojtunk megindulásunkat, midőn benne: Katona Marira ösmerünk.

Az isteni gondviselés örködvén felette, csudálatos módon megszabadított a hullámok torkából. A folyamon dolgozó molnárók egyike, látván a szerencsétlen leányt az ár ellen küzdeni, társát szólítva rögtön segélyére sietett s még élve sikerült őt kimenteniök.

De az erős meghülés, nagy idegrázkódás folytán, a lázroham már hat nap óta önkivületi állapotban tartja. Megszabadítójának neje és leánya örködnek éjjel-nappal mellette.

Egy hét óta tetemes javulás állott be; lassanként labbadozni kezdett, úgy annyira, hogy pár nap eltelte után megköszönve a ház népének iránta tanusított szives gondoskodásait s élte megmentését, érzékeny bucsuzás közt elhagyá a házat.

Első gondolata volt Géza felkeresésére indulni, ki Mindszinten megtört szívvél siratja nagy veszteségét. Nem is álmodva, hogy míg ő segély után rohant, azalatt kedvesét a molnár lakában lázas tevékenységgel iparkodtak az életnek visszaadni.

A viszontlátás jelenete leirhatatlan. A fájdalom és öröm kitörése közt borultak egymás nyakába, miközben könnyeik záporként omlottak. . . . E pillanat feledteté eddigi szenvedéseiket.

Mari egy hét mulva a szinpadra lépett mint kardalnoknő, később szerepeket is kapott, melyeknek ügyesen megfelelt.

November 27-én megtörtént az eljegyzés s még ugyanazon év karácsony elsőnapján esküdtek egymásnak örök hűséget a mindszenti plébánia templomban.

Katona Mari a szini pályára lépve, beváltá Gézának tett ígétét. Az igaz sokat küzdött, sokat nélkülözött, de ez őt nem csüggeszté, sőt ellenkezőleg buzdítá, mert lankadatlan szorgalom, kitartó buzgalom s fáradhatatlan igyekezete által csakhamar felküzdte magát az elsőrendűek sorába.

Boldogan, elégtelenen tölték napjaikat, míg a kérlelhetlen végzet le nem tépé őket egymás kebléről. Az 1873-iki cholera elragadta a gyöngéden szerető férjet az elők sorából, az önfeláldozó hű nő roppant fájdalmára.

Egy év eltelte után a következő Hymenhir volt olvasható a lapokban: „Özvegy Kövesdy Gézániét, a vidék egyik közkedvességű énekesnőjét, mult héten vezette oltárhoz Bonyhári István komikus, Gyulán. — Zavartalan boldogságot kívánunk az ujpárnak!”

Kövesdy Géza nyugodtan pihenhet a föld ölében, mert forrón szeretett Mariskája, kebelbarátjával, Bonyhári Pistával osztá meg az életterhét.

A szép szivarárúsnő.

nők annál szerencsétlenebbé tesznek minket, mennél érzékenyebben szeretnek. Ez már régi, de tiszta igazság, mely azonban mindig új marad. A bosszúállásban, némely tekintetben felülmulják a férfiakat. Bosszúvágyuk kielégítésére mindent képesek elkövetni, sokáig tudnak tűrni, sokáig tépelődnek magukban, keseregnek, sóhajtoznak, s ha mindez nem lágyítja meg az általuk oly hőn szeretett ifju vagy férfi szívét: előveszik leghatalmasabb fegyverüket s szívük választottját, egy csapással örökre szerencsétlenné teszik.

Vághyné Mária valóban csinos nő volt. Képzelték kedves olvasóim maguknak, középtermetűnél valamivel magasabb hölgyet, gyönyörű fekete szemekkel, holló fürtökkel, rózsás ajkakkal, karcu termettel és örökké vidor kedélylyel, s előttük leend az a kedves hölgy, ki három év előtt örök hűséget esküdött férjének az oltárnál s ki jelen történetünkben a hősnői szerepet játssza.

Vághyné Mária polgári családból származott, s alig tölté be 16-ik évét, már férjnél volt; férjhez kellett mennie Vághy Miklós jómódu pékmesterhez, mivel szülei kényszerítették reá. Nem a legboldogabb napokat töltötték együtt, mert az új menyecske egy kissé kaczér volt, azonfelül nagyban majmolta a divatot. A férj uramnak pedig ez a dolog sehogysem volt inyére.

E szép asszony is azon nagyszámu nők közé tartozott, kik nem arra vannak teremtvé, hogy megoszszák a férj bajait, vigasztaló szavaikkal eloszlassák homlokáról a bánat okozta redőket; ők

a szép asszonyhoz szivart vásárolni, csekély fizetéséből „feketére“ nem telvén, telvén, tehát rendszeren a trafikban olvasá el a napilapokat. Ő nem ígért a menyecskeének eget — földet ; sokkal inkább el vala foglalva anyagi dolgaival, semhogy ilyen „bolondság“ elkövetésére szánja fejét, mivel látta, hogy czélt, valamint a többiek, úgy ő sem érhet. Valahányszor a trafikba ment, rágyujtott, kezébe vevé a hirlapot, leült a pamlagra s olvasott ; mikor pedig közeledett a három óra, vette kalapját s köszönve távozott. S ez így ment hétről-hétre. A szegény hivatalnok nem is álmodta, hogy az nő, ki annyi gazdag udvarló készséges ajánlatát megvetőleg visszautasítja, őt szereti, s képes szerelmével boldogítani.

Egy szép verőfényes májusi nap alkonyatán Vághyné anyjára bizván üzletét, kiment a városligetbe sétálni. Langyos szellő susogott a fák közt, madarak szökkeltek egymást keresve galyakon, csókolóztak tavaszi friss piperéjükben, Vághyné gondolatokba merülve sétált a tópartján. Ki tudná, megmondani, miről gondolkozott, mi forrhatott lelkében ! Merengéséből egy ifju köszönése riasztá fel. Tollasi Aladár, a szegény hivatalnok állott előtte. A szép asszony arcát a meglepetésre gyenge pír futá el, de csakhamar leküzdvén zavarát, beszédbe ereszkedett az ifjuval. Sétára indultak. A herminatéri kápolnánál leültek a zöld pázsitra. Beszélgettek egyről-másról, a letűnt boldog napokról, szép emlékeikről ; áttérve jelen helyzetükre, a nők s férfiak szerelmére stb. Vághiné keblén kis piros rózsza pihent, melyet fiatal emberünk felbátorítva a bizalmas társalgás által, a megkezdett viszony biztosításául jónak látott magának anteczipálni. — S a szép nő, kérelmét a legnagyobb örömmel teljesíté, mert érezte, hogy ez az igazi, ennek nem tudna ellentállni.

— Helyen vagyunk már, mint Gyöngyös — gondolá magában hősünk, kabátja gomblyukába tűzve a rózsát.

A pázsit oly puha és lágy volt, a szellő oly szerelmesen suttogott, s kedvét lelte a szép nő szeszélyes fűtjeit csókolgatva oda-oda dobni a fiatal ember égő arcához.

— Oh mily jó így ülni nagysád mellett ebben a langyos szellőben, — mondá halkán Aladár.

— Oly rekkenő hőség van ! — vevé át a szót Vághiné — s szavait némileg indokolandó, ledobta hófehér kebléről az irigysájt, sóhajva tekintvén az égre :

— Istenem mily boldog lehetnék !

Hősünk, a pihegő kebel láttára egészen oda lett. Feje égett, agya lángolt, egészen tűzben volt. Ily esetekben ezek a ficzkók igen találékonyak. Aladár sem késett felhasználni az alkalmat s már a másik pillanatban a szép asszony kezét megragadván, rózsás arczára egy forró csókot nyomott. Oh minő üdvteljes pillanat volt ez !

— Miért nem bírnak ön engem szeretni ? — Kérdé kis szünet után a szép asszony, Aladár felé hajolva.

— Oh, hisz már régóta szeretem nagysádat, a nélkül hogy tudta volna.

— Igazán ? ! — kérdé Vághiné, hamisan kacintva szemével.

— És kimondhatlan boldog volnék, ha — —

— Nos hát miért nem végzi be ?

— Csak azt akartam kérdezni, folytatá némi zavarral hősünk, mintegy más tárgyra vite át a beszédet, — hogy nincs-e nagysáduak kiadó szállása ?

— Mit ! Tán nincs önnek lakása ? — vágott közbe mosolyogva a szép asszony, — jöjjön hozzám, adok én önnek menhelyet. Épen azon gondolkoztam, kinek adjam ki mellékszobámat !

A szoba ára fölött csakhamar megállapodásra jutottak s hősünk még az nap este elfoglalta új lakását. Midőn a hónap végével lakbérét le akarta fizetni, a szép szivarárusnő nem fogadta el a pénzt. Ki volt boldogabb, mint Tollasi Aladár, kiről már a szomszédok is azt rebesgették, hogy nemcsak szoba-ur, de a szép asszony szívének is ura.

Boldogok voltak szerelmükben, s e boldogságot növelte még azon megnyugtató tudat is, hogy rövid időn isten és emberek előtt egymáséi lesznek. Egy év telt el a nélkül, hogy a legcesekélyebb felhő, csak egy perczre is, elkomorította volna boldogságuk szép egét.

Tollasi Aladár azonban most nagyobb hivatalt nyert, mely már képessé tévé lakbérének pontos kifizetésére is. Egy év nagyon hosszú idő, s bizony nem csoda, ha a fiatal emberünk már közönyös kezdett lenni a szép asszony iránt.

Budapesten bárminemű foglalkozás teljesítésére akad egyén, csakhogy pénzt szerezhessenek. Aladár véletlenül megismerkedvén egy „házasságközvetítő“ asszonynyal, s ennek ajánlása folytán: egy 5—6 ezer forint hozományyal bíró tisztességes polgár egyetlen leányával, — ki mellesleg mondva szép tulajdonokkal volt fölrúháza, s szépségét nem lehetett kifogásolni, — nagy titokban meg is tartá eljegyzését.

Esküdjét megelőző napok egyikén, Aladár azon lakonikus kijelentéssel állott elő, mely a szép virágárusnő szívére tördőfésként hatott, hogy kénytelen lakást változtatni. Köszöni az eddigi barátságot, de neki már meg kell nősznie, jövője biztosítása végett. Vághyné, előbb azt gondolta, hogy nem értette meg, de midőn Aladár ismételte az elmondottakat, nem szólt egy szót sem, csak kezével intett, hogy tessék, — elmehet.

Aladár teljes lelkéből örvendett, hogy ily könnyű módon megszabadulhatott a kellemetlen helyzetből. Kitérő vihart remélt s ime legnagyobb csodálkozására, teljes csöndben adatott meg a „fölmentvény.“

Nem is késett egy pillanatig sem a háztól való eltávozásával, nehogy Vághyné megbánva hirtelenkedését, a megcsalattatás eszméjétől áthatva visszaszólítsa kérdőre vonandó az adott szó megszegése iránt.

A szép szivarárusnő azonban nem az az asszony ki csak oly könnyen hagyja magát rászedetni. A nem várt meglepetés első perczében látszólag közönyösen vette az egész dolgot, de lelkében forrott a bosszúterv, a hűtelen ifju megaláztatására nézve. Ha

Aladár észrevette volna azt a bosszút lihegő pillantást, melyet Vághyné rászegzett, bátorsága bizonyosan elhagyja s képtelen lett volna szavait bevégezni.

— Tehát az ígéret csak szép szó volt! — sohajtá a szép hölgy, bensőjében mélyen megrendülve; — hazudott, mikor megcsókolt, hazudott, mikor azt mondta „szeretlek!“ — Eltaszított megvetetett egy másikért, ki de megállj hálátlan! — kiáltá s úgy ugrott föl helyéről mintha vilanyütés érte volna. Örülként rohant a mellékszobába anyját behívandó, hogy helyettesítse őt az üzletben, míg a városban „dolgát végzi.“ A bosszúterv megfogamzott agyában, minden módot fölhasznált terve sikerülésére.

Aladár ez alatt lázas sietséggel tevő meg előkészületeit, a három nap múlva végbemenendő esküvőjére, távolról sem gyanítva a feje fölé tornyosulandó vést, mely minden perczen agyon-sujtással fenyegette.

A megcsalatott özvegynek végre sikerült kipuhatolni Aladár menyasszonyának kilétét. Azt tudta, hogy a boldog vőlegény el van adósodva s hogy házassága csak spekulációból történik. Öszszevásárolta tehát minden váltóját és az esküvő napján szépen becsomagolva, egy levél kíséretében elküldé másolatukat jövőbeli ígjának. A bosszúmű nagyszerűen sikerült.

A menyasszony szülei ép akkor kapták meg a csomagot, midőn Aladár leendő nejével édes ábrándozásba volt merülve. Villámesapásként hatott rá az ipa azon nyilatkozata miszerént, az oly egyénhez, ki nyakig uszik az adósságban s ki már egy nőt boldogtalanná tett, leányát nem adja nőül s egyszersmind komolyan figyelmezteté, hogy többé be ne tegye házába a lábát, mert a következményeket magának tulajdoníthatja.

Aladár e borzasztó csapás sulya alatt, testben lélekben megtörött. Halálsápadtan tántorgott ki a szobából, majdnem eszméletét vesztvé. Midőn az utcára ért, pillanatra megállt, gondolkozni játszott. Kétségbeesésében az öngyilkosságra gondolt. Megsebzett szarvasként rohant lakására, reszkető kezekkel pár sort irt meny-